

Rolnummers 6173, 6181 en 6379
Arrest nr. 19/2017 van 16 februari 2017

A R R E S T

In zake : de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van :

- artikel III.13 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 25 april 2014 betreffende het onderwijs XXIV (wijziging van artikel 110/5 van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs),
- de artikelen 2 en 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 december 2014 houdende wijziging van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft,
- de artikelen 2 en 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 november 2015 houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft,
ingesteld door de vzw « Foyer » en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de beroepen en rechtspleging

a. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 20 maart 2015 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 23 maart 2015, is beroep tot vernietiging ingesteld van artikel III.13 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 25 april 2014 betreffende het onderwijs XXIV (wijziging van artikel 110/5 van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 september 2014, door de vzw « Foyer », Elena Macaluso en Calogero Caruana, Giuseppina Catalano en Alfonso Scaglione, Paolina Cino en Luigi Caldara, Sibel Celik en Senay Korkmaz, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Abbeloos, advocaat bij de balie te Dendermonde, en Mr. J. Roets, Mr. E. Cloots en Mr. S. Sottiaux, advocaten bij de balie te Antwerpen.

b. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 3 april 2015 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 7 april 2015, is door dezelfde verzoekers, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Abbeloos, Mr. J. Roets, Mr. E. Cloots en Mr. S. Sottiaux, beroep tot gedeeltelijke vernietiging ingesteld van de artikelen 2 en 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 december 2014 houdende wijziging van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 december 2014).

c. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 9 maart 2016 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 10 maart 2016, is door dezelfde verzoekers, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Abbeloos, Mr. J. Roets, Mr. E. Cloots en Mr. S. Sottiaux, beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 2 en 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 november 2015 houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 23 november 2015).

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 6173, 6181 en 6379 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

De samengevoegde zaken met rolnummers 6173 en 6181

De Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Vanheule, advocaat bij de balie te Gent, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Vlaamse Regering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 3 februari 2016 heeft het Hof beslist :

- dat de zaken nog niet in gereedheid kunnen worden verklaard;
- alle partijen uit te nodigen in een uiterlijk op 24 februari 2016 in te dienen aanvullende memorie, waarvan zij een kopie laten toekomen aan de andere partijen binnen dezelfde termijn, een standpunt in te nemen over de eventuele weerslag van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 november 2015 houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (*Belgisch Staatsblad*, 23 november 2015) op de zaken nrs. 6173 en 6181.

De verzoekende partijen en de Vlaamse Regering hebben een aanvullende memorie ingediend.

De zaak met rolnummer 6379

De Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Vanheule, en de Franse Gemeenschapsregering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Levert, advocaat bij de balie te Brussel, hebben memories ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Vlaamse Regering en de Franse Gemeenschapsregering hebben ook memories van wederantwoord ingediend.

De samengevoegde zaken met rolnummers 6173, 6181 en 6379

Bij beschikking van 21 september 2016 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en F. Daoût te hebben gehoord, beslist dat de zaken in staat van wijzen zijn, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 19 oktober 2016 en de zaken in beraad zullen worden genomen.

Ingevolge het verzoek van de verzoekende partijen om te worden gehoord, heeft het Hof bij beschikking van 19 oktober 2016 de dag van de terechtzitting bepaald op 16 november 2016.

Op de openbare terechtzitting van 16 november 2016 :

- zijn verschenen :

. Mr. J. Roets, tevens *loco* Mr. E. Cloots, Mr. S. Sottiaux en Mr. D. Abbeloos, voor de verzoekende partijen;

. Mr. D. Vanheule, voor de Vlaamse Regering;

. Mr. Y. Feng, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Levert, voor de Franse Gemeenschapsregering;

- hebben de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en F. Daoût verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de beroepen

Zaak nr. 6173

A.1.1. De verzoekende partijen vorderen de vernietiging van artikel III.13 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 25 april 2014 betreffende het onderwijs XXIV.

Met de bestreden bepaling wordt artikel 110/5 van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs gewijzigd, en worden de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de voorrangregeling voor de toegang tot het secundair onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad verstrengd.

Krachtens artikel 110/5 van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs wordt van minstens één van de ouders van de betrokken leerlingen vereist dat die het Nederlands in voldoende mate machtig is opdat hun kind die voorrangregeling kan genieten. Vóór de bestreden bepaling werd van die ouder een taalkennis vereist van het niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. Met de bestreden bepaling wordt dat niveau van taalkennis op niveau B2 gebracht.

De eerste verzoekende partij, de vzw « Foyer », verklaart overeenkomstig artikel 4 van haar statuten op te komen voor « de bevordering van de integratie en emancipatie van de allochtone bevolking in de eigen wijk, in Brussel en in de bredere samenleving ».

De overige verzoekende partijen treden in rechte in hun hoedanigheid van Italiaanse en Turkse ouders van kinderen die sinds het eerste jaar in Nederlandstalige kleuterscholen in Brussel waren ingeschreven en die daar thans naar school gaan in het lager onderwijs. Die verzoekende partijen verklaren dat zij niet over een voldoende kennis van het Nederlands beschikken om een getuigschrift van taalkennis van het niveau B2 te kunnen behalen en vrezen dat daardoor hun kinderen geen aanspraak zullen kunnen maken op de voorrangregeling voor Nederlandstaligen.

A.1.2. De Vlaamse Regering erkent dat de verzoekende partijen een belang hebben bij hun beroep, met uitzondering van de vijfde en de zesde verzoekende partij.

Volgens de Vlaamse Regering hebben die laatste als Turkse onderdanen geen belang bij het tweede middel, dat is gebaseerd op de rechten die burgers van de Europese Unie ontleen aan het recht van de Europese Unie.

De Vlaamse Regering erkent dat het beroep tijdig werd ingesteld, althans in zoverre het is ingesteld tegen de bepaling die de vereiste taalkennis verhoogt van het niveau B1 naar het niveau B2.

A.1.3. De verzoekende partijen antwoorden dat de vijfde en de zesde verzoekende partij wel degelijk een belang hebben bij hun beroep.

De Unierechtelijke bepalingen inzake het vrij verkeer van personen en inzake het verbod van discriminatie op basis van de nationaliteit gelden immers ook voor bepaalde derdelanders, onder meer voor Turkse staatsburgers die een economische activiteit uitoefenen in de Unie, alsook voor zogenaamde « langdurig ingezetenen » in de zin van de richtlijn 2003/109/EU van de Raad van 25 november 2003 betreffende de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen (hierna : richtlijn 2003/109/EU).

A.1.4. De Vlaamse Regering repliceert dat de voormelde Unierechtelijke bepalingen niet rechtstreeks van toepassing zijn op Turkse onderdanen en dat het middel op onontvankelijke wijze wordt uitgebreid in zoverre het betrekking heeft op rechten die voortvloeien uit de overeenkomst van 12 september 1963 waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen Turkije en de Europese Economische Gemeenschap en haar lidstaten (hierna : Associatieovereenkomst) of uit de richtlijn 2003/109/EU.

Zaak nr. 6181

A.2.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 6181, die dezelfde partijen zijn als die in de zaak nr. 6173, vorderen eveneens de gedeeltelijke vernietiging van de artikelen 2 en 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 december 2014 houdende wijziging van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (hierna : decreet van 19 december 2014).

Zij klagen aan dat het decreet van 19 december 2014 een overgangsregeling inhoudt die het enkel voor het schooljaar 2015-2016 mogelijk maakt dat hun kinderen de voorrangsregeling voor Nederlandstaligen in Brussel genieten, waarbij de taalkennis van de ouders nog op het niveau B1 behouden blijft. Die termijn van één jaar zou te kort zijn om tijdig een getuigschrift van het niveau B2 te kunnen behalen.

A.2.2. De Vlaamse Regering erkent dat de verzoekende partijen een belang hebben bij hun beroep en dat dit beroep tijdig is ingesteld.

Zaak nr. 6379

A.3.1. Dezelfde verzoekende partijen vorderen ook de vernietiging van de artikelen 2 en 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 november 2015 houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (hierna : decreet van 13 november 2015).

A.3.2. De Vlaamse Regering erkent dat de verzoekende partijen een belang hebben bij het beroep tot vernietiging in zoverre zij door de bestreden overgangsmaatregel worden benadeeld.

Ten aanzien van de derde verzoekende partijen merkt de Vlaamse Regering op dat enkel wordt aangevoerd dat de ouders niet in staat zouden zijn om met het oog op het schooljaar 2016-2017 het bewijs van taalbeheersing op niveau B2 voor te leggen. Aangezien de overgangsmaatregel evenwel het taalbeheersingsvereiste op B2-niveau met een jaar uitstelt en niveau B1 behoudt om een beroep te doen op de voorrangsregeling in het schooljaar 2016-2017 (wanneer hun zoon voor het eerst zal worden ingeschreven in het secundair onderwijs), zouden zij door de bestreden bepaling niet worden benadeeld en zouden zij geen belang hebben bij de vernietiging.

Ten aanzien van de vijfde en zesde verzoekende partij voert de Vlaamse Regering nog aan dat zij, als Turkse onderdanen, geen belang hebben bij het middel in zoverre dat gebaseerd is op de rechten die Unieburgers ontlene aan het recht van de Europese Unie.

*Ten gronde**Zaak nr. 6173**Wat het eerste middel betreft*

A.4. In een eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel vervat in de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 2, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, op zichzelf gelezen, of in samenhang gelezen met het recht op onderwijs (artikel 24 van de Grondwet, artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten).

A.5.1.1. In een eerste onderdeel van dat middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel (artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet), al dan niet in samenhang gelezen met artikel 2, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, in de context van het recht van eenieder op onderwijs (artikel 24 van de Grondwet, artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten).

De verzoekende partijen betogen dat de bestreden bepaling een discriminerend verschil in behandeling invoert inzake het recht op onderwijs, tussen kinderen die dankzij hun vorige schoolloopbaan het Nederlands

mchtig zijn maar geen ouder(s) hebben die het Nederlands machtig zijn op het niveau B2 en kinderen die - ongeacht hun kennis van het Nederlands - wel minstens één ouder hebben die het Nederlands op dat niveau machtig is.

De verzoekende partijen wijzen erop dat de bestreden bepaling ingrijpt in het recht op onderwijs. Door het prangende capaciteitsprobleem in de Brusselse scholen kunnen kinderen die geen voorrang genieten of die niet meteen bij de eersten zijn die voorrang krijgen, vanwege de combinatie van de bestaande voorrangregels in de meeste gevallen niet meer in de scholen van hun keuze worden ingeschreven.

Volgens de verzoekende partijen is het criterium van onderscheid dat is gebaseerd op de taalkennis van de ouders op het niveau B2 om diverse redenen niet pertinent ten opzichte van de doelstellingen van de regelgeving.

Bovendien is de maatregel niet evenredig tot die doelstellingen.

Immers, voor zover de doelstelling erin bestaat de communicatie tussen de school en de ouders te verzekeren, volstaat de taalkennis van het niveau B1.

Bovendien zouden er minder restrictieve alternatieven bestaan die het mogelijk zouden maken die doelstelling even goed of zelfs beter te realiseren, zoals een taalkennisvereiste voor de leerling.

Volgens de verzoekende partijen legt de bestreden bepaling een manifest onevenredige last op aan de ouders van kinderen die reeds in het Nederlands onderwijs volgen, opdat die kinderen bij de overstap naar het secundair onderwijs ook een beroep kunnen doen op de voorrangregeling voor Nederlandstaligen.

Zij wijzen erop dat het Hof bij zijn arrest nr. 7/2012 van 18 januari 2012 reeds uitdrukkelijk het voorbehoud heeft gemaakt dat het vereiste van taalkennis van de ouders niet overdreven moeilijk mag worden gemaakt.

De verzoekende partijen klagen aan dat aan leerlingen die reeds basisonderwijs in het Nederlands hebben gevolgd, potentieel de mogelijkheid wordt ontzegd om hun onderwijs in het Nederlands voort te zetten, louter vanwege de taalkennis (of het gebrek daaraan) van hun ouders.

Dat is des te meer zo nu de capaciteitsproblemen in het Nederlandstalige secundair onderwijs te Brussel in de praktijk ertoe leiden dat leerlingen die niet onder de één of andere voorrangregeling vallen de toegang tot het Nederlandstalige onderwijs wordt ontzegd.

Aangezien vooral kinderen van niet-Belgische ouders en/of van Belgische ouders van allochtone afkomst hierdoor uit de boot zullen vallen, zouden enkel uiterst zwaarwichtige redenen het taalkennisvereiste kunnen verantwoorden, die te dezen zouden ontbreken.

A.5.1.2. De Vlaamse Regering herinnert eraan dat de basisdoelstelling van het decreet van 28 juni 2002 « betreffende gelijke onderwijskansen - I » erin bestaat de kansen op onderwijs te waarborgen. Een bijkomende doelstelling bestaat erin te zorgen dat er een voldoende mix is van Nederlandstalige en niet-Nederlandstalige leerlingen en dat aldus concentraties worden tegengegaan.

Zelfs zonder de bestreden decretale regeling kan een individueel recht op inschrijving in een school in de praktijk, door het verschil tussen vraag en aanbod, niet worden gewaarborgd en zou het risico bestaan dat de kinderen van de verzoekende partijen niet in de gewenste Nederlandstalige school van hun keuze kunnen worden ingeschreven.

De inschrijvings- en voorrangregels ontzeggen een jongere niet het recht op onderwijs, maar regelen de situatie in scholen waar er meer gegadigden zijn dan vrije plaatsen.

In de voorbije jaren is er nooit een tekort aan plaatsen geweest in het secundair onderwijs in Brussel. Uit de statistieken van het aantal weigeringen tot inschrijving in het secundair onderwijs, blijkt dat dat aantal in de voorbije jaren nooit boven de 100 is uitgestegen. De geweigerde leerlingen kunnen worden opgevangen in scholen waar de volledige capaciteit niet is bereikt.

De Vlaamse Regering voert aan dat de bestreden maatregel past in een ruimer beleid dat aan de keuze voor Nederlandstalig onderwijs een positief engagement koppelt. Goed onderwijs veronderstelt een voldoende structurele communicatie tussen school en ouders en een engagement om buiten de schoolsfeer voldoende plaats te geven aan het Nederlands.

De kennis van het Nederlands van de ouders wordt niet opgelegd, maar is wel een pluspunt om die engagementen waar te maken. De decreetgever heeft niet beslist die taalkennis aan de ouders op te leggen, maar hij geeft bij de inschrijvingsregels wel een voordeel aan leerlingen van wie de ouders de Nederlandse taal beheersen. Voor 45 percent van de plaatsen in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel speelt die taalkennisvoorwaarde geen rol.

Het verschil in behandeling is ingegeven door een legitieme doelstelling. Met de voorrangsregeling kan de decreetgever waarborgen dat Nederlandstaligen de mogelijkheid hebben om in hun buurt Nederlandstalig onderwijs te volgen in Brussel-Hoofdstad en het Nederlandstalige karakter van dat onderwijs te bewaren.

Volgens de Vlaamse Regering lijken de verzoekende partijen en de door hen geraadpleegde deskundigen te willen terugkomen op de door de decreetgever gemaakte keuze om bij de voorrangsregeling te kijken naar de Nederlandstalige taalomgeving en de aanwezige taalkennis in de thuisomgeving. Zo brengen de verzoekende partijen een keuze van de decreetgever in het geding die reeds in het decreet van 28 juni 2002 « betreffende gelijke onderwijskansen - I » was gemaakt.

In zoverre de verzoekende partijen het adequate karakter van het bezit van taalbeheersing (door middel van een taalattest) om de beoogde doelstelling te bereiken opnieuw in het geding brengen, zou hun beroep onontvankelijk zijn. Het vereiste van het bewijs van de kennis van het Nederlands en de bewijsmethoden werden reeds ingevoerd bij het decreet van 25 november 2011 en kunnen met het huidige beroep niet meer in het geding worden gebracht.

Hetzelfde geldt voor de stelling van de verzoekende partijen dat de kennis van het Nederlands van een leerling die uit het Nederlandstalige basisonderwijs komt, volstaat om de door de decreetgever nagestreefde doelstelling te bereiken. Volgens de Vlaamse Regering willen de verzoekende partijen het Hof ertoe brengen de decretale wijziging van 15 juli 2005, waarbij het diploma van het Nederlandstalige basisonderwijs als bewijs van thuistaal en als toegang tot de voorrangsregeling werd uitgesloten, te toetsen op haar grondwettigheid, wat buiten het onderwerp van het huidige vernietigingsberoep valt.

Bovendien staat het niet aan het Hof zich in de plaats te stellen van de decreetgever bij de beleidskeuzes die deze maakt in een aangelegenheid waarin hij een ruime beoordelingsvrijheid heeft.

Het is de overtuiging van de decreetgever dat in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel-Hoofdstad de basis waarop de verwerving van het Nederlands kan steunen te smal wordt wanneer een te groot aantal leerlingen thuis geen Nederlands spreekt, wat blijkt uit het feit dat geen van de ouders het Nederlands voldoende machtig is.

Uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepaling blijkt dat de scholen vaststellen dat het bewijs van taalkennis op niveau B1 voor de geïnteresseerde personen geen voldoende inbedding in de Nederlandse taalgemeenschap waarborgt om de door de decreetgever vooropgestelde doelstellingen van de voorrangsregeling te bereiken. Het zou de decreetgever vrijstaan de maatstaven te verstrengen wanneer die vaststelling wordt gedaan.

Het bewijs van een taalkennis van het niveau B2 door één van de ouders houdt volgens de Vlaamse Regering geen overdreven moeilijk voor te leggen bewijs in.

Het intermediaire niveau B van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen veronderstelt een voldoende communicatie, waarin nog fouten en beperkingen kunnen voorkomen. Terwijl een taalkennis van het niveau B1 volstaat voor communicatie over het dagelijkse leven, vereist het niveau B2 ook de mogelijkheid tot communicatie over het vakgebied en de meeste algemene onderwerpen, waarbij nog steeds hiaten in woordenschat kunnen voorkomen.

De Vlaamse Regering wijst erop dat ouders die een diploma secundair onderwijs of een getuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs hebben behaald, voldoen aan de voorwaarde van het gebruik van het Nederlands als thuistaal. In vergelijking met de eindtermen Nederlands die

voor dat diploma of getuigschrift gelden, is het niveau B2 niet onredelijk hoog of onevenredig moeilijk te behalen.

De Vlaamse Regering benadrukt nog dat een bewijs van taalkennis van het niveau B2 door één van de ouders geen voorwaarde is om te worden toegelaten tot het Nederlandstalige onderwijs. Die voorwaarde dient enkel om in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel voorrang te verlenen aan Nederlandstaligen in het belang van de Nederlandstaligen, die een numerieke minderheid in Brussel vormen, en om een voldoende groot aantal Nederlandstalige leerlingen te hebben om het Nederlandstalige karakter van het onderwijs te bewaren.

Vijfenvertig percent van het onderwijsaanbod staat nog altijd zonder beperking open voor anderstaligen. Wie als gevolg van de voorrangregeling niet kan worden ingeschreven in een Nederlandstalige school zal, met behulp van het lokaal overlegplatform, worden doorverwezen naar een andere Nederlandstalige school. Dat dit niet de eerste school van keuze kan zijn, is volgens de Vlaamse Regering inherent aan de grotere belangstelling voor bepaalde scholen die slechts een beperkt aanbod hebben. In Brussel-Hoofdstad zorgt de Vlaamse Gemeenschap echter voor een voldoende aanbod aan Nederlandstalig onderwijs, zodat ook anderstaligen hun keuze voor Nederlandstalig onderwijs kunnen verwezenlijken.

A.5.1.3. De verzoekende partijen betwisten de stelling van de Vlaamse Regering dat er in het secundair onderwijs in Brussel voldoende plaatsen beschikbaar zijn.

De Vlaamse Regering erkent zelf dat de stijging van het aantal leerlingen tussen 2015 en 2019 op 7 807 wordt geraamd, wat een verhoging met 10 pct. betekent. Negentien van de dertig scholen hebben op het einde van de maand juni 2015 gemeld dat zij vermoedelijk te weinig plaats zullen hebben.

De stelling van de Vlaamse Regering dat gestreefd wordt naar een verhoging van de capaciteit, wat ook in het verleden al werd aangekondigd, betekent nog niet dat de uitbreiding er daadwerkelijk en tijdig komt. Die stelling is ook in tegenspraak met de bewering dat er geen tekort is.

De verzoekende partijen betwisten ook de stelling van de Vlaamse Regering dat de voorrangregeling op evenredige wijze een wettig doel nastreeft, dat erin bestaat het Nederlandstalige karakter van het Nederlandstalige onderwijs te vrijwaren.

Wanneer de ouders geen taalkennis van het niveau B2 kunnen aantonen, kan dat leiden tot een verdringing van leerlingen die de eindtermen « Nederlands » al hebben bereikt in het lager onderwijs. Het criterium is duidelijk niet relevant voor de opgegeven doelstelling. De betrokken leerlingen zijn immers vaak perfect Nederlandstalig door hun opleiding in het Nederlandstalige lager onderwijs. Bovendien is de correlatie tussen het beschikken, door minstens één ouder, van een bewijs van taalkennis van niveau B2 en de « schooltaligheid » van de kinderen aleatoir.

Volgens de verzoekende partijen is niet aangetoond dat het vereiste van een taalkennis van een bijna academisch niveau een pertinente en proportionele maatregel zou zijn om het Nederlandstalige karakter van het onderwijs te vrijwaren. Een taalkennis van het niveau B1 volstaat om te communiceren over schoolse aangelegenheden, zodat een verstrenging niet noodzakelijk en pertinent is.

A.5.1.4. De Vlaamse Regering repliceert dat de kritiek in de memorie van antwoord van de verzoekende partijen de opportuniteit van de bestreden maatregel betreft.

De bestreden maatregel vloeit voort uit de vaststelling door de onderwijsinstellingen dat de vereiste taalkennis van niveau B1 van de ouders te laag ligt om de communicatie en het Nederlandstalige karakter van het onderwijsgebeuren te waarborgen.

Naar het oordeel van de decreetgever maakt een goede kennis van de onderwijstaal door minstens één van de ouders het hun mogelijk beter met de school te communiceren en het schoolwerk van hun kinderen beter op te volgen. Naast de formele communicatie op school, verbonden met de inhoud van de vakken, is er ook veel informele en functionele communicatie binnen de school die betrekking heeft op het gehele schoolgebeuren. Ook voor die communicatie met de ouders is een goede taalbeheersing nodig. Vanuit die optiek is het vereisen van een taalkennis van de ouders een pertinente maatregel.

De Vlaamse Regering herhaalt dat er geen probleem is van capaciteit. De bewering van de verzoekende partijen dat er een capaciteitsprobleem zal zijn en dat niet iedereen toegang zal hebben tot het Nederlandstalige onderwijs in Brussel is speculatief en beantwoordt niet aan de actuele realiteit waarbinnen de bestreden maatregel is genomen. In Brussel-Hoofdstad blijft er een voldoende aanbod.

A.5.2.1. In een tweede onderdeel van het eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie (artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet), in samenhang gelezen met het *standstill*-beginsel vervat in artikel 13, leden 1 en 2, b), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

De bestreden bepaling zou de toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel bemoeilijken voor Nederlandstalige kinderen wier ouders het Nederlands niet machtig zijn op het niveau B2. Die afbouw van de voorheen bestaande graad van gelijke toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel, zou ingaan tegen de beoogde realisatie van de in artikel 13, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten opgenomen rechten, en zou zodoende de *standstill*-verplichting schenden die in die bepaling vervat is.

A.5.2.2. De Vlaamse Regering voert allereerst aan dat het onderdeel rechtstreeks steunt op de schending van een *standstill*-verplichting waaraan het Hof niet rechtstreeks vermag te toetsen.

In ondergeschikte orde betoogt de Vlaamse Regering dat bestreden maatregel, zoals reeds uiteengezet in haar verweer naar aanleiding van het eerste onderdeel van het eerste middel, geen belemmering vormt voor de toegang tot het middelbaar onderwijs.

Leerlingen van wie een ouder niet in het bezit is van een attest van taalkennis van het niveau B2, of één van de andere bewijzen van taalkennis, kunnen zich nog steeds inschrijven in het Nederlandstalige middelbaar onderwijs.

De Vlaamse Regering herhaalt dat 45 percent van de plaatsen zonder beperking openstaan voor anderstaligen. Wie niet kan worden ingeschreven in één Nederlandstalige school, kan in een andere Nederlandstalige school worden ingeschreven, aangezien er een voldoende Nederlandstalig onderwijsaanbod is, zelfs na toepassing van de voorrangregels.

A.5.2.3. De verzoekende partijen antwoorden dat in het tweede onderdeel van het eerste middel wel degelijk de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wordt aangevoerd, in samenhang gelezen met de *standstill*-verplichting zoals die vervat is in artikel 13, leden 1 en 2, b), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

Volgens de verzoekende partijen bemoeilijkt de bestreden bepaling de toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel voor Nederlandstalige kinderen wier ouders het Nederlands niet machtig zijn op een (academisch) niveau B2 terwijl eenzelfde eis niet wordt gesteld voor de andere kinderen - ongeacht hun prestaties - die wel minstens één ouder hebben die het Nederlands op dat niveau machtig is.

Zodoende schroeft de bestreden bepaling de voorheen bestaande graad van gelijke toegang tot het Nederlandstalige onderwijs in Brussel terug en ontstaat een discriminatie tussen de categorieën van leerlingen ten aanzien van wie de *standstill*-verplichting respectievelijk wel en niet wordt nageleefd.

A.5.2.4. De Vlaamse Regering repliceert dat de verzoekende partijen niets anders hebben gedaan dan de bestreden bepaling rechtstreeks te toetsen aan artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten. De loutere vermelding dat de schending van het gelijkheidsbeginsel wordt aangevoerd, zonder verdere verduidelijking, zou niet volstaan om dat onderdeel onder de toetsingsbevoegdheid van het Hof te brengen.

In ondergeschikte orde stelt de Vlaamse Regering dat de bestreden maatregel geen belemmering vormt voor de toegang tot het middelbaar onderwijs. Bovendien zou, eveneens om de naar aanleiding van het eerste onderdeel van het middel vermelde redenen, de eventuele beperking op het recht op toegang tot het secundair

onderwijs bedoeld in artikel 13, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, objectief en redelijk verantwoord zijn, zodat die beperking niet discriminerend is.

Wat het tweede middel betreft

A.6.1. In het tweede middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel zoals vervat in de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, in samenhang gelezen met, enerzijds, de bepalingen van het recht van de Europese Unie inzake het vrij verkeer van personen en het burgerschap van de Europese Unie (artikelen 18, 20 en 21 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna : VWEU)) en, anderzijds, de artikelen 45 en 49 van het VWEU, alsmede de artikelen 22 en 24 van de richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 « betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van Richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG », alsook met het recht op onderwijs, de vrijheid om een beroep uit te oefenen en het recht om te werken, het recht om niet te worden gediscrimineerd, het beginsel van respect voor culturele en taalkundige verscheidenheid, en de vrijheid van verkeer en van verblijf (gewaarborgd bij de artikelen 14, 15, 21, 22 en 45 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de algemene beginselen van het Unierecht).

Volgens de verzoekende partijen belemmert de bestreden bepaling in aanzienlijke mate de toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs te Brussel voor kinderen van personen die niet over het vereiste niveau van kennis van het Nederlands beschikken, zelfs indien die kinderen zelf het Nederlands voldoende beheersen en reeds basisonderwijs hebben genoten in die taal. Kinderen van Nederlandstalige burgers van de Europese Unie en kinderen van anderstalige burgers van de Europese Unie zouden bijgevolg geen gelijke toegang hebben tot het Nederlandstalige secundair onderwijs te Brussel, ongeacht de taalkennis waarover het kind zelf beschikt.

Vanwege de nauwe band tussen de taalkennis van een persoon en diens nationaliteit, zou die maatregel hoofdzakelijk onderdanen treffen van andere lidstaten die van hun vrij verkeer gebruik maken en in België verblijven. Het taalkennisvereiste dat de bestreden bepaling oplegt, zou bijgevolg onrechtstreeks discriminerend zijn op grond van de nationaliteit.

De bestreden maatregel zou dan ook een ernstige beperking vormen van de fundamentele vrijheden van niet-Belgische burgers van de Europese Unie die in België verblijven of er hun woonplaats vestigen (zoals de tweede, de derde en de vierde verzoekende partijen), alsook van de fundamentele vrijheden van hun kinderen. De verzoekende partijen refereren in dat verband aan een aantal arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ, 24 november 1998, C-274/96, *Bickel en Franz* en 13 april 2010, C-73/08, *Bressol*).

Volgens de verzoekende partijen worden ook de artikelen 14, 15, 21, 22 en 45 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de algemene beginselen van het Unierecht geschonden.

Zij zijn van mening dat de bestreden bepaling afbreuk doet aan het bij die bepalingen gewaarborgde recht op onderwijs, aan de vrijheid van beroep en vestiging, aan het recht om niet te worden gediscrimineerd op grond van taal, afkomst of nationaliteit, aan het beginsel van het respect voor de culturele en taalkundige verscheidenheid en aan de vrijheid van verkeer en verblijf.

De verzoekende partijen vragen in ondergeschikte orde dat het Hof de volgende prejudiciële vraag zou stellen aan het Hof van Justitie :

« Moeten de artikelen 18, 20, 21, 45 en 49 VWEU, de artikelen 22 en 24 van richtlijn 2004/38, en de fundamentele rechten gewaarborgd door de artikelen 14, 15, 21, 22 en 45 van het EU-Handvest en door de algemene beginselen van het Unierecht aldus worden geïnterpreteerd dat deze zich verzetten tegen een nationale regeling die de toegang tot het secundair onderwijs in één van de officiële landstalen bij voorrang verleent aan kinderen van wie minstens één ouder een bewijs kan voorleggen dat hij die taal beheerst op minimaal niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, zonder rekening te houden met het taalkennisniveau van het kind zelf en wetende dat de vraag naar onderwijs in de betrokken landstaal het aanbod overstijgt ? ».

A.6.2. De Vlaamse Regering voert in eerste instantie aan dat het middel niet ontvankelijk is wat de vijfde en de zesde verzoekende partij betreft, die geen burgers van de Europese Unie zijn en die zich niet kunnen beroepen op de aangevoerde bepalingen van het Unierecht.

Het middel zou eveneens onontvankelijk zijn in zoverre het is gericht tegen het feit dat kinderen die met succes het Nederlandstalige lager onderwijs hebben afgerond, niet automatisch de voorrangsregeling voor het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel genieten. De keuze om voor de toegang tot het secundair onderwijs te werken met de thuistaal, dan wel het bewijs van de kennis van het Nederlands van één van de ouders werd door de decreetgever reeds gemaakt in 2005, respectievelijk 2011.

Volgens de Vlaamse Regering moet enkel worden onderzocht in welke mate de verhoging van het te bereiken niveau van het bewijs van Nederlandse taalbeheersing van het niveau B1 naar het niveau B2 een schending van de aangevoerde Unierechtelijke bepalingen zou inhouden en hierdoor een discriminatie tussen en onder burgers van de Europese Unie in het leven zou roepen.

De Vlaamse Regering wijst erop dat het aangeklaagde verschil in behandeling van toepassing is op alle burgers van de Europese Unie en dat er geen sprake is van enige discriminatie op basis van nationaliteit, noch direct, noch indirect.

Voorts is de beperking van het recht van vrij verkeer hooguit onrechtstreeks doordat burgers van de Europese Unie die zich in Brussel willen vestigen en hun kinderen Nederlandstalig onderwijs willen laten volgen niet bij voorrang een inschrijving kunnen verkrijgen zonder een bewijs van taalkennis van het niveau B2.

De Vlaamse Regering stelt dat het recht op vrij verkeer en het recht van vrije vestiging volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie kunnen worden onderworpen aan beperkingen op voorwaarde dat ze een legitieme doelstelling van algemeen belang nastreven, geschikt zijn om het nagestreefde doel te bereiken en niet verder gaan dan wat noodzakelijk is. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat onderwijs een beleidsmaterie is die voorbehouden is aan de nationale lidstaten.

Wat de verantwoording van de maatregel betreft, verwijst de Vlaamse Regering naar haar argumentatie naar aanleiding van het eerste onderdeel van het eerste middel.

Uit die verantwoording blijkt dat de decreetgever een dwingende doelstelling van algemeen belang nastreeft, namelijk de vrijwaring van de toegang tot een kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs in Brussel-Hoofdstad, met een goede spreiding tussen Nederlandstaligen en anderstaligen. De decreetgever ontzegt aan anderstaligen niet de toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel; zij genieten enkel geen voorrang. Het recht op toegang tot het Nederlandstalige onderwijs blijft gevrijwaard. Buiten Brussel-Hoofdstad is voor de toegang tot het Nederlandstalige onderwijs geen taalbeheersingsvereiste gesteld. De beperking zou bovendien evenredig zijn met de vooropgestelde doelstelling. Het is ook voor anderstalige burgers van de Europese Unie mogelijk om het bewijs van een voldoende beheersing van de Nederlandse taal te leveren en hun kinderen de voorrangsregeling te laten genieten.

Om dezelfde reden is er volgens de Vlaamse Regering evenmin een schending van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. De beperkingen van die rechten voldoen aan de voorwaarden van artikel 52, lid 1, van dat Handvest.

De Vlaamse Regering besluit dat er dan ook geen aanleiding is om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie.

A.6.3. Op de door de Vlaamse Regering opgeworpen exceptie dat het middel niet ontvankelijk is, antwoorden de verzoekende partijen dat de Unierechtelijke bepalingen inzake het vrij verkeer van personen en inzake het verbod van discriminatie op basis van de nationaliteit ook gelden voor bepaalde derdelanders, onder meer voor Turkse staatsburgers die een economische activiteit uitoefenen in de Unie, alsook voor zogenaamde « langdurig ingezetenen » in de zin van de richtlijn 2003/109/EU.

De vijfde en de zesde verzoekende partij hebben de Turkse nationaliteit en hebben ook het statuut van langdurig ingezetene. Bovendien zijn zij economisch actief in België.

Artikel 13 van het besluit nr. 1/80 van de Associatieraad van 19 september 1980 betreffende de ontwikkeling van de Associatie tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije en artikel 41, lid 1, van het Aanvullend Protocol bij de Associatieovereenkomst bevatten *standstill*-bepalingen, die de lidstaten verbieden om voor Turkse staatsburgers nieuwe beperkingen van het vrije verkeer van werknemers en van de vrijheid van vestiging in te voeren. Bovendien bevat artikel 9 van de Associatieovereenkomst een algemeen verbod van discriminatie op grond van nationaliteit en past artikel 10 van het voormelde besluit nr. 1/80 dat verbod toe op werknemers in het bijzonder. Overeenkomstig artikel 11, lid 1, van de richtlijn 2003/109/EU hebben langdurig ingezetenen het recht op dezelfde behandeling als de eigen onderdanen op het vlak van, onder meer, het onderwijs.

In antwoord op de exceptie van de Vlaamse Regering dat het middel niet ontvankelijk is in zoverre het is gericht op de keuzes die de decreetgever reeds eerder heeft gemaakt, wijzen de verzoekende partijen op de rechtspraak van het Hof volgens welke een beroep tot vernietiging mogelijk is wanneer een wetgever zich de inhoud van een oude bepaling toe-eigent in een nieuwe wet.

Ten gronde antwoorden de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling wel degelijk een onrechtstreeks onderscheid maakt op grond van de nationaliteit. Vanwege de sterke band tussen taal en nationaliteit werken taalvereisten in de praktijk immers hoofdzakelijk ten nadele van onderdanen van andere lidstaten. Dat de bestreden bepaling ook niet-Nederlandstalige Belgen kan benadelen, doet daarbij niet ter zake.

Volgens de verzoekende partijen vormt het taalkennisvereiste hoe dan ook een belemmering van het recht op vrij verkeer van personen, aangezien het een afschrikkende werking kan hebben voor personen die uit andere lidstaten afkomstig zijn.

Ten eerste kan de doelstelling waarop de Vlaamse Regering zich beroept, namelijk het vrijwaren van de toegang tot een kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs in Brussel voor Nederlandstaligen, bezwaarlijk worden beschouwd als een dwingende reden van algemeen belang die deze inperking van het vrij verkeer van personen kan rechtvaardigen.

Ten tweede slaagt de Vlaamse Regering er niet in aannemelijk te maken dat de bestreden maatregel een evenredige inperking vormt van het recht op het vrije verkeer van personen. De poging om het capaciteitsprobleem van het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel op te lossen door het Nederlandstalige onderwijs in Brussel voor te behouden aan bepaalde leerlingen op basis van de nationale herkomst van hun ouders, is volgens de verzoekende partijen discriminerend en onverenigbaar met het Unierecht.

De verzoekende partijen stellen voorts dat de voorrangregeling *de facto* neerkomt op een uitsluitingsregeling, nu de vraag naar Nederlandstalig onderwijs in Brussel ruimschoots het aanbod overstijgt.

Ten slotte blijven de verzoekende partijen erbij dat een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie aangewezen is. Het Hof zou slechts ontheven zijn van de verplichting een dergelijke vraag te stellen wanneer de juiste toepassing van het Unierecht zo evident is dat er redelijkerwijze geen twijfel kan bestaan over de wijze waarop de vraag moet worden opgelost.

A.6.4. In haar memorie van wederantwoord handhaaft de Vlaamse Regering de naar aanleiding van dat middel aangevoerde excepties van niet-ontvankelijkheid.

Ten gronde herhaalt zij dat het ingevoerde onderscheid in behandeling noch direct, noch indirect een onderscheid in behandeling op basis van nationaliteit is dat de eigen onderdanen zou bevoordelen. Eenieder verkeert immers in de mogelijkheid om een bewijs van taalbeheersing op het niveau B2 te behalen, zodat alle ouders die in België verblijven en een voldoende Nederlandse taalbeheersing hebben, zich op de voorrangregeling kunnen beroepen. Bovendien sluit de voorrangregeling de toegang tot het Nederlandstalige onderwijs niet af.

Volgens de Vlaamse Regering moet rekening worden gehouden met de ruime bevoegdheden waarover de lidstaten beschikken om hun onderwijsbeleid te voeren. De decreetgever vermag een beleid te voeren waarbij het Nederlandstalige karakter van het onderwijs wordt gewaarborgd, zonder dat burgers van de Europese Unie op basis van Unierechtelijke bepalingen hierop een absolute afwijking kunnen eisen.

Voorts verwijst de Vlaamse Regering voor de verantwoording van het verschil in behandeling naar haar eerste memorie.

Zij is ten slotte van mening dat de bestreden bepaling klaarblijkelijk geen inbreuk vormt op de aangevoerde Unierechtelijke normen, zodat er geen reden is om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie.

Wat het derde middel betreft

A.7.1. In een derde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie vervat in de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel.

Zij klagen aan dat de bestreden bepaling tot gevolg heeft dat een leerling die in Brussel-Hoofdstad het Nederlandstalige lager onderwijs heeft gevolgd, toch wordt verdrongen uit het Nederlandstalige secundair onderwijs wanneer diens ouders niet voldoen aan het diplomacriterium, in tegenstelling tot leerlingen met een vergelijkbare Nederlandstalige schoolloopbaan.

Die leerlingen hebben een Nederlandstalig studietraject aangevat, zonder dat zij dat kunnen afwerken. Zij worden in feite gedwongen zich te wenden tot een anderstalige instelling, waarbij zij belangrijke moeilijkheden zullen ondervinden, aangezien zij de taal van de school niet meester zijn.

De gewekte verwachtingen van de betrokken leerlingen en hun ouders worden dus miskend, zonder dat daarvoor objectieve en pertinente redenen bestaan.

A.7.2. De Vlaamse Regering stelt dat de bestreden bepaling het volgen en voortzetten van Nederlandstalig onderwijs niet onmogelijk maakt, zoals zij reeds heeft uiteengezet naar aanleiding van het eerste middel.

De bestreden bepaling is een onderdeel van een voorrangsregeling. Het is mogelijk dat personen die geen recht op voorrang hebben, niet in de school van hun eerste keuze terecht kunnen wegens een overschrijding van het aanbod, maar zij kunnen zich elders in een Nederlandstalige onderwijsinstelling in Brussel-Hoofdstad inschrijven.

Het verschil in behandeling tussen diegenen die al dan niet in het bezit zijn van het vereiste bewijs van taalbeheersing is redelijk en objectief verantwoord. De Vlaamse Regering verwijst hiervoor naar de uiteenzetting bij het eerste middel.

A.7.3. De verzoekende partijen brengen de wethistoriek van de voorrangsregeling in herinnering. Zij wijzen erop dat de decreetgever nauwelijks drie jaar na de invoering van het criterium van de taalkennis van de ouders op het niveau B1 een veel strikter criterium heeft ingevoerd.

Aldus zou het vertrouwen van de ouders worden verschalkt, aangezien zij zich niet plotsklaps kunnen aanpassen aan het strengere criterium.

Voor de leerlingen, zelfs als een van hun ouders beschikt over een taalkennis van het niveau B1, geldt dat zij plots tijdens hun schooltraject geconfronteerd worden met een ingrijpende regeling die het hun onmogelijk kan maken om een Nederlandstalig studietraject binnen dezelfde campus, binnen dezelfde inrichtende macht of zelfs in Brussel-Hoofdstad af te werken.

Toegepast op het onderwijsrecht, eist het rechtszekerheidsbeginsel nochtans dat de overheid al het nodige doet om leerlingen in staat te stellen een begonnen studietraject af te werken.

A.7.4. De Vlaamse Regering repliceert dat de bestreden maatregel geen toelatingsvoorwaarde invoert, maar een voorrangsregel op niveau van de school inhoudt.

Aangezien de vraag tot inschrijving per school soms het beschikbare aanbod overstijgt, heeft de decreetgever sinds 2002 ervoor gekozen dat in zekere mate te regelen. Ook los van een decretale regeling zouden er personen zijn wier verwachtingen niet kunnen worden ingelost.

Bovendien heeft de decreetgever de inwerkingtreding van de wijziging met één jaar uitgesteld, wat de betrokkenen de mogelijkheid biedt hun verwachtingen te realiseren. Dat zou ook bijdragen tot de rechtszekerheid.

Wat het vierde middel betreft

A.8.1. In hun vierde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 24, § 2, van de Grondwet. Die grondwetsbepaling vergt voor een overdracht van de inrichtende macht van een gemeenschap aan een autonoom orgaan een decreet dat is aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen.

Zij betogen dat de bestreden bepaling, in zoverre die het gemeenschapsonderwijs betreft, raakt aan de essentiële regels inzake de werking van dat onderwijs. Zij wijzen erop dat de daartoe vereiste meerderheid van twee derden te dezen niet werd behaald.

A.8.2. Volgens de Vlaamse Regering heeft de decretale regeling inzake de gelijke onderwijskansen geen betrekking op de oprichting, de samenstelling, de werking en het toezicht van de instellingen.

De bestreden bepaling regelt niet de bestuurlijke organisatie van het gemeenschapsonderwijs, maar bevat een generieke regeling voor het hele onderwijs, dat wil zeggen zowel voor de gesubsidieerde scholen als voor het gemeenschapsonderwijs.

Indien de lezing van de verzoekende partijen zou worden gevolgd, zou elk element van onderwijswetgeving dat moet worden toegepast door het gemeenschapsonderwijs bij een bijzonder decreet moeten worden aangenomen, wat niet de bedoeling was van de Grondwetgever.

A.8.3. De verzoekende partijen antwoorden dat de bestreden bepaling ingrijpt in de benuttingsgelijkheid in de instellingen van het gemeenschapsonderwijs in Brussel-Hoofdstad, doordat een specifieke categorie van leerlingen wordt verdrongen bij de inschrijving in het secundair onderwijs.

Aldus zou de bestreden bepaling raken aan de essentie van de werking van dat gemeenschapsonderwijs. De daartoe vereiste meerderheid van twee derden zou evenwel niet zijn behaald.

A.8.4. De Vlaamse Regering herhaalt dat de voorrangregeling niet de werking van het gemeenschapsonderwijs betreft.

Zaak nr. 6181

A.9.1. In een enig middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie vervat in de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, op zichzelf, alsmede in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel en met het beginsel van het gewettigd vertrouwen (als algemene rechtsbeginselen), alsook in samenhang gelezen met het recht op onderwijs (artikel 24 van de Grondwet, artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten) en met de bepalingen inzake het vrij verkeer van personen en het burgerschap van de Europese Unie (artikelen 18, 20 en 21 van het VWEU), enerzijds, en de artikelen 45 en 49 van het VWEU, anderzijds, alsook met de artikelen 22 en 24 van de richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 « betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van Richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG », alsmede met het recht op onderwijs, de vrijheid om een beroep uit te oefenen en het recht om te werken, het recht om niet te worden gediscrimineerd, het beginsel van respect voor culturele en taalkundige verscheidenheid, en de vrijheid van verkeer en van verblijf (artikelen 14, 15, 21, 22 en 45 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de algemene beginselen van het Unierecht).

Volgens de verzoekende partijen bestendigt en versterkt de bestreden overgangsbepaling het discriminerende onderscheid tussen de leerlingen die, ongeacht hun eigen prestaties, minstens één ouder hebben die het niveau B2 machtig is en de leerlingen wier ouder of ouders het Nederlands (nog) niet machtig zijn op dat niveau.

De ouders van de laatstgenoemde leerlingen hebben ingevolge de bestreden overgangsbepaling immers maar één bijkomend schooljaar (2015-2016) de tijd om de kloof tussen een taalkennis van het niveau B1 en een taalkennis van het niveau B2 te overbruggen, opdat hun kinderen aanspraak kunnen maken op de voorrangsregeling. Die korte overgangsperiode zou onvoldoende zijn.

In ondergeschikte orde verzoeken de verzoekende partijen de volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie :

« Moeten de artikelen 18, 20, 21, 45 en 49 VWEU, de artikelen 22 en 24 van richtlijn 2004/38, en de fundamentele rechten gewaarborgd door de artikelen 14, 15, 21, 22 en 45 van het EU-Handvest en door de algemene beginselen van het Unierecht aldus worden geïnterpreteerd dat deze zich verzetten tegen een nationale regeling :

- die de toegang tot het secundair onderwijs in één van de officiële landstalen bij voorrang verleent aan kinderen van wie minstens één ouder een bewijs kan voorleggen dat hij die taal beheerst op minimaal niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, zonder rekening te houden met het taalkennisniveau van het kind zelf en wetende dat de vraag naar onderwijs in de betrokken landstaal het aanbod overstijgt

- voor zover deze voorrangsregeling na de inwerkingtreding ervan (1 januari 2015) slechts één bijkomend schooljaar (2015-2016) voorziet om de betrokken ouders de gelegenheid te geven om het attest B2 te verwerven ? ».

A.9.2. De Vlaamse Regering stelt dat het niet onevenredig is om van ouders die reeds een Nederlandse taalbeheersing op het niveau B1 bezitten, te verwachten dat zij tegen het voorjaar van 2016 die beheersing verbeteren tot het niveau B2, om ook in het schooljaar 2016-2017, bij een eerste inschrijving van hun kinderen in het secundair onderwijs, gebruik te kunnen maken van de voorrangsregeling.

Volgens de Vlaamse Regering is de daartoe geboden periode voldoende ruim en is de van de betrokkenen verwachte inspanning, indien zij bijkomende scholing nodig zouden hebben, niet onevenredig zwaar.

A.9.3. De verzoekende partijen zijn daarentegen van oordeel dat de overgangsregeling afbreuk doet aan de rechtmatige verwachtingen van de betrokkenen, en dat de termijn van de overgangsregeling veel te kort is om het niveau B2 te bereiken.

Het niveau B2 vereist namelijk de academische vaardigheid om abstracte en academische discussies aan te vatten. Hetzelfde geldt voor de specifieke competenties op het vlak van « lezen ter informatie en argumentatie », waarbij het niveau B1 inhoudt dat men de belangrijkste conclusies herkent van « normale teksten » terwijl het niveau B2 impliceert dat men in staat is om informatie van « zeer gespecialiseerde bronnen » te vatten.

De verzoekende partijen herinneren aan hun verzoek, in ondergeschikte orde, om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie.

A.9.4. De Vlaamse Regering repliceert dat het niet onevenredig is om van de ouders die reeds een Nederlandse taalbeheersing op het niveau B1 beschikken, te verwachten dat zij tegen het voorjaar van 2016 die beheersing verbeteren tot het niveau B2 om ook in het schooljaar 2016-2017, bij een eerste inschrijving in het secundair onderwijs gebruik te maken van de voorrangsregeling.

Ten aanzien van de aanvullende memories in de zaken nrs. 6173 en 6181

A.10.1. Ondervraagd door het Hof over de eventuele weerslag van het decreet van 13 november 2015 op de samengevoegde zaken nrs. 6173 en 6181, betogen de verzoekende partijen in hun aanvullende memorie dat de verlenging van de beperkte overgangsperiode met één jaar niet van dien aard is dat de ongrondwettigheid van de bestreden bepalingen kan worden verholpen.

Zij stellen dat het vereiste bewijs van taalkennis van niveau B2 dusdanig hoog is dat verwacht mag worden dat een aanzienlijke groep ouders die beschikken over niveau B1 het hogere niveau niet kan bereiken.

Volgens hen is het onrealistisch om van de begunstigen van de overgangsbepaling van het decreet van 13 november 2015 te verwachten dat zij de kloof tussen niveau B1 en niveau B2 zullen kunnen overbruggen door hun één schooljaar meer tijd te geven.

De verzoekende partijen benadrukken dat het nadelige effect voor de getroffen leerlingen zeer reëel is vanwege de stijgende druk op de capaciteit van het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad. Er is al een reëel verdringingseffect in negentien van de dertig scholen. In een persbericht van 8 oktober 2015 van het kabinet van de Vlaamse minister van Onderwijs is sprake van een tekort van 2 767 plaatsen tegen het schooljaar 2020-2021.

Volgens de verzoekende partijen mag niet uit het oog worden verloren dat het vereiste niveau B2 hoe dan ook op zichzelf fundamenteel discriminerend is.

A.10.2. De verzoekende partijen doen gelden dat de verlenging van de overgangsperiode hun belang bij de beroepen niet wegneemt.

A.10.3. Zij herhalen dat er naar aanleiding van het tweede middel een prejudiciële vraag moet worden gesteld aan het Hof van Justitie.

A.10.4. Tot slot kondigen de verzoekende partijen aan dat zij nog een beroep tot vernietiging zullen instellen tegen het decreet van 13 november 2015.

Volgens hen kan die zaak in voorkomend geval worden samengevoegd met de zaken nrs. 6173 en 6181.

A.11.1. De Vlaamse Regering wijst erop dat de betrokken ouders met de wijziging bij het decreet van 13 november 2015 een bijkomend jaar krijgen om hun taalbeheersing van het niveau B2 te bewijzen.

A.11.2. De Vlaamse Regering merkt voorts op dat de verhoging van het niveau van taalbeheersing in het Nederlandstalige basisonderwijs te Brussel in het schooljaar 2015–2016 geen dramatische verschuiving heeft teweeggebracht.

In 2014-2015 meldden 32,6 pct. Nederlandstaligen zich aan als behorend tot de « voorrangsgroep Nederlandstaligen ». Voor 2015-2016 was dat 28,6 pct. Het aantal Nederlandstaligen die geen enkele school van hun keuze hebben gekregen, is verminderd van 9,4 pct. (479) naar 7,8 pct. (402).

Volgens de Vlaamse Regering blijft de capaciteit van het Nederlandstalig onderwijs voldoende groot. Op 19 februari 2016 heeft de Vlaamse Regering beslist om de komende drie jaren in totaal 30 miljoen euro vrij te maken voor een uitbreiding van de capaciteit in het Nederlandstalige basisonderwijs in Brussel-Hoofdstad. Die middelen zijn bestemd voor het basisonderwijs maar mogen ook worden aangewend voor projecten die het secundair onderwijs ten goede komen.

A.11.3. De uitbreiding van de overgangsperiode met één jaar sterkt de Vlaamse Regering in de overtuiging dat de voorwaarde van het bewijs van taalvaardigheid een proportioneel middel is om de doelstelling van het vrijwaren van plaatsen voor Nederlandstaligen in het secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad te bereiken. De periode van twee jaar is ruimschoots voldoende om dat bewijs te leveren.

De verlengde termijn versterkt ook de rechtszekerheid van de verzoekende partijen: zij dienen eerst in januari 2017, voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2017-2018, het bewijs van de taalvaardigheid Nederlands op niveau B2 voor te leggen.

Zaak nr. 6379

A.12.1. Dezelfde verzoekende partijen voeren in hun verzoekschrift in de zaak nr. 6379, gericht tegen de overgangsbepaling van het decreet van 13 november 2015, een identiek middel aan als in de zaak nr. 6181 (zie A.9.1).

De verzoekende partijen zijn van mening dat de verlenging van de overgangperiode met één extra schooljaar (2016-2017) niet van dien aard is dat de ongrondwettigheid van de bestreden bepalingen kan worden verholpen. De overgangperiode zou daarentegen de discriminatie versterken.

Het zou manifest onrealistisch en onredelijk zijn om van de begunstigen van de overgangsbepaling te verwachten dat zij de kloof tussen B1 en B2 zullen kunnen overbruggen door hun één schooljaar meer tijd te geven.

Hoogstens zou het bijkomende schooljaar de kinderen van « academisch sterkere » ouders begunstigen. Nochtans zijn het vooral de Nederlandstalige kinderen uit anderstalige sociaal zwakkere of allochtone gezinnen die nood hebben aan een stabiele schoolomgeving.

De verzoekende partijen herhalen dat het nadelige effect voor de getroffen leerlingen zeer reëel is vanwege de stijgende capaciteitsdruk in het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad en dat niet uit het oog mag worden verloren dat het vereiste niveau B2 hoe dan ook op zich fundamenteel discriminerend is.

A.12.2. In ondergeschikte orde vragen zij dat ook over de nieuwe overgangsbepaling een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Hof van Justitie.

A.13.1. De Franse Gemeenschapsregering heeft een memorie ingediend ter ondersteuning van het enige middel in de zaak nr. 6379.

A.13.2. Zij voert bovendien een nieuw middel aan, afgeleid uit de schending van de artikelen 4, eerste lid, 30, 127 en 129 van de Grondwet, doordat de bestreden bepalingen de inschrijving van een leerling voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 afhankelijk maakt van het bewijs dat een van de ouders het Nederlands machtig is op minstens het niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, terwijl die vereiste in strijd zou zijn met de vrijheid van taalgebruik.

De Franse Gemeenschapsregering refereert aan het arrest nr. 7/2012. In dat arrest was het Hof weliswaar van oordeel dat de destijds bestreden bepalingen over de voorrangregeling onder de bevoegdheid van de decreetgever ressorteren (B.7.2 - B.7.4), maar dat neemt volgens haar niet weg dat in het overeenkomstig artikel 4 van de Grondwet tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad de keuze van de taal krachtens artikel 30 van de Grondwet vrij moet zijn.

De verplichting, voor de ouders die hun kinderen in een school willen inschrijven, om hun taalkennis te bewijzen, zou onrechtstreeks een regeling inhouden van het taalgebruik. Meer nog, die ouders zouden ertoe worden aangezet Nederlands te leren.

A.14.1. De Vlaamse Regering stelt dat met het decreet van 13 november 2015 aan de ouders die nog niet op een andere wijze hun taalkennis kunnen aantonen een bijkomend jaar wordt gegeven om hun taalbeheersing op niveau B2 te bewijzen.

Volgens de Vlaamse Regering is dat ruimschoots voldoende om dat bewijs te leveren en versterkt het de rechtszekerheid. De bestreden bepalingen schaden de ouders niet, maar bieden hun de mogelijkheid om gedurende een langere periode het bewijs van hun taalbeheersing op niveau B2 te leveren en ondertussen nog een beroep te doen op de voorrangregeling op basis van een bewijs van taalbeheersing op niveau B1.

A.14.2. Met betrekking tot het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag wijst de Vlaamse Regering erop dat het eerste onderdeel van de vraag, dat peilt naar de verenigbaarheid met het Unierecht, losstaat van het huidige beroep tegen de overgangsregeling. Hoe dan ook zou er geen nood zijn om een prejudiciële vraag te stellen, ook niet wat het tweede onderdeel van die vraag betreft.

A.14.3. Ten slotte stelt de Vlaamse Regering dat de bewering van de verzoekende partijen als zou de vraag naar onderwijs in het Nederlands het aanbod in Brussel-Hoofdstad overstijgen, onjuist is.

Op basis van de in haar vorige memories aangehaalde cijfers zou blijken dat er, in het licht van de te verwachten doorstroming uit het Nederlandstalige basisonderwijs, een voldoende capaciteit blijft bestaan op het niveau van het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel.

A.15. In hun memorie van antwoord blijven de verzoekende partijen erbij dat het manifest onrealistisch en onredelijk is om van de ouders die niet over het niveau B2 beschikken te verwachten dat zij de kloof tussen B1 en B2 zullen kunnen overbruggen door hun louter één bijkomend schooljaar (2016-2017) meer tijd te geven.

Voorts herhalen zij de argumentatie van hun verzoekschrift.

A.16.1. De Franse Gemeenschapsregering verklaart het eens te zijn met de verzoekende partijen.

Volgens de Franse Gemeenschapsregering moet een overgangsmaatregel evenredig zijn met het nagestreefde doel, wat te dezen niet het geval zou zijn. Zij refereert in dat verband aan het arrest nr. 32/2016 van 16 maart 2016 (B.6).

Met de verzoekende partijen is de Franse Gemeenschapsregering van mening dat de verplichte taalkennis, op het niveau B1, van een van de ouders om hun kind te kunnen inschrijven, in strijd is met de in het middel aangevoerde referentienormen. Zij refereert aan het arrest nr. 7/2012 (B.14.4). Weliswaar verbetert het vereiste van een taalkennis op niveau B1 de situatie van de ouders in vergelijking tot het vereiste van taalkennis op niveau B2, maar de beperking van het taalkennisvereiste op niveau B1 voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 komt erop neer dat nadien een niveau B2 vereist wordt.

A.16.2. Voorts herhaalt de Franse Gemeenschapsregering het nieuwe middel dat zij in haar memorie van tussenkomst heeft aangevoerd.

A.17.1. De Vlaamse Regering wijst erop dat de Vlaamse Gemeenschap alle mogelijke redelijke inspanningen doet om te investeren in de Nederlandstalige onderwijscapaciteit in Brussel-Hoofdstad en daarbij proactief te werk gaat om de voorspellingen inzake verhoogde capaciteitsnoden het hoofd te bieden. Die capaciteitsuitbreiding is een prioriteit.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van een « capaciteitsmonitor » teneinde het aantal inschrijvingen in het basis- en secundair onderwijs te kunnen inschatten. Op basis van het objectief vastgestelde plaatstekort in de capaciteitsmonitor voor 2015 heeft de Vlaamse Regering 30 miljoen euro gebudgetteerd voor de bouw van extra capaciteit in Brussel-Hoofdstad in de jaren 2016 tot 2018. Daarbij voegt de Vlaamse Gemeenschapscommissie (hierna : VGC) nog eens 16,5 miljoen euro toe via de verhoging van de dotatie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan de VGC bij de herfinanciering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Voor de gemeenten in Brussel-Hoofdstad zou een bijkomende capaciteit van 1 459 plaatsen in het basisonderwijs en 460 plaatsen in het secundair onderwijs worden gerealiseerd tegen 2020-2021. Daarnaast onderzoekt de VGC of via de verhoging van de dotatie vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan de VGC nog eens 70 miljoen euro kan worden geïnvesteerd voor extra capaciteit en schoolinfrastructuur in zowel het basis- als het secundair onderwijs in de periode 2016-2018.

De Vlaamse Regering wijst voorts erop dat de aanmeldingen voor het schooljaar 2016-2017 bevestigen dat het relatieve aandeel aangemelde Nederlandstalige ouders niet sterk is afgenomen sinds de invoering van de taalvereiste op het niveau B2 in 2015-2016.

A.17.2. Ten gronde blijft de Vlaamse Regering bij haar standpunt dat het enige middel van de verzoekende partijen in de zaak nr. 6379 niet gegrond is. Zij verwijst dienaangaande naar haar vorige memorie.

A.17.3. Met betrekking tot het bijkomende middel van de tussenkomen partij wijst de Vlaamse Regering erop dat dit middel enkel betrekking kan hebben op de in de zaak nr. 6379 bestreden verlenging van de overgangstermijn.

Voorts is de Vlaamse Regering van mening dat het middel, in zoverre het de schending aanvoert van artikel 4 van de Grondwet, niet ontvankelijk is aangezien het Hof niet aan die grondwetsbepaling vermag te toetsen.

Met betrekking tot de schending van de artikelen 30, 127 en 129 van de Grondwet stelt de Vlaamse Regering dat de bestreden bepalingen niet het taalgebruik regelen. Zij herhaalt dat de betwiste regeling een doelgerichte voorrangsregeling is op schoolniveau en geen toelatingsvoorwaarde. De bestreden bepaling zou evenmin het taalgebruik in het onderwijs regelen.

De Vlaamse Regering wijst erop dat het Hof in zijn arrest nr. 7/2012 over de voorloper van de huidige voorrangsregeling van oordeel was dat die maatregel niet het gebruik van de talen in het onderwijs regelt, maar een regeling van het onderwijs uitmaakt waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is krachtens artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet. Bij dat arrest oordeelde het Hof eveneens dat, wat de beweerdde schending van de vrijheid van taalgebruik gewaarborgd bij artikel 30 van de Grondwet betreft, de voorrangsregeling evenmin het gebruik van de talen regelt en dus ook niet de vrijheid van taalgebruik zou aantasten.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 6173 vorderen de vernietiging van artikel III.13 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 25 april 2014 betreffende het onderwijs XXIV (hierna : decreet van 25 april 2014), dat bepaalt :

« In artikel 110/5 van [de Codex Secundair Onderwijs], ingevoegd bij het decreet van 25 november 2011, vervangen bij het decreet van 8 juni 2012 en gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2013, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2, 3°, wordt het woord ‘ B1 ’ vervangen door het woord ‘ B2 ’;

2° aan paragraaf 2 wordt een punt c) toegevoegd, dat luidt als volgt :

‘ c) door het voorleggen van het bewijs van minstens voldoende kennis van het Nederlands na het afleggen van een taalexamen bij het selectiebureau van de federale overheid; ’;

3° in paragraaf 2 wordt het vierde punt opgeheven en wordt het vijfde punt hernoemd tot het vierde punt;

4° in paragraaf 3 worden in het derde lid de woorden ‘ artikel 110/9, § 1 ’ vervangen door de woorden ‘ artikel 110/9 ’;

5° in paragraaf 3 wordt het vijfde lid vervangen door wat volgt :

‘ Een reeds ingeschreven leerling of een leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling die op basis van de op het moment van zijn inschrijving geldende regelgeving werd beschouwd als een leerling met de thuistaal Nederlands mag beschouwd worden als een leerling met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is als vermeld in paragraaf 1. Een reeds ingeschreven leerling of een leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling die op basis van de op het moment van zijn inschrijving geldende regelgeving werd beschouwd als een leerling met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is, wordt beschouwd als een leerling met minstens één ouder als vermeld in paragraaf 1. ’ ».

B.1.2. Als gevolg van de wijzigingen bij het decreet van 25 april 2014 bepaalt artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs :

« § 1. Een schoolbestuur verleent, in voorkomend geval met behoud van de toepassing van artikel 110/3 en 110/4, voor zijn scholen, gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, voorrang aan leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is.

§ 2. Om van de voorrangsregeling, vermeld in paragraaf 1, gebruik te kunnen maken, toont de ouder op één van volgende wijzen aan dat hij het Nederlands in voldoende mate machtig is :

1° door het voorleggen van minstens het Nederlandstalig diploma van secundair onderwijs of daarmee gelijkwaardig Nederlandstalig studiebewijs;

2° door het voorleggen van het Nederlandstalig studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs of daarmee gelijkwaardig Nederlandstalig studiebewijs;

3° door het voorleggen van het bewijs dat hij het Nederlands beheerst op minstens niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. Dit gebeurt op basis van één van volgende stukken :

a) een studiebewijs van door de Vlaamse Gemeenschap erkend, gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs of een daarmee gelijkwaardig Nederlandstalig studiebewijs, dat het vereiste niveau van kennis van het Nederlands aantoont;

b) een attest van niveaubepaling uitgevoerd door een Huis van het Nederlands dat het vereiste niveau van kennis van het Nederlands aantoont;

c) door het voorleggen van het bewijs van minstens voldoende kennis van het Nederlands na het afleggen van een taalexamen bij het selectiebureau van de federale overheid;

4° door het voorleggen van het bewijs dat hij negen jaar als regelmatige leerling onderwijs heeft gevolgd in het Nederlandstalige lager en secundair onderwijs. Dit gebeurt op basis van attesten daartoe uitgereikt door de betrokken schoolbesturen.

§ 3. Een schoolbestuur bepaalt voor zijn scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, een aantal leerlingen dat wordt vooropgesteld voor de inschrijving bij voorrang van leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is.

Het aantal leerlingen, vermeld in het eerste lid, moet gericht zijn op het verwerven of het behoud van 55 % leerlingen in de school met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is. Binnen het LOP van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kan afgesproken worden om een hoger percentage dan 55 te hanteren.

Het aantal leerlingen, vermeld in het eerste lid, kan door een schoolbestuur bepaald worden tot op de niveaus vermeld in artikel 110/9.

Het LOP maakt het overeengekomen percentage en de bepaalde aantallen bekend aan alle belanghebbenden.

Een reeds ingeschreven leerling of een leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling die op basis van de op het moment van zijn inschrijving geldende regelgeving werd beschouwd als een leerling met de thuistaal Nederlands mag beschouwd worden als een leerling met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is als vermeld in paragraaf 1. Een reeds ingeschreven leerling of een leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling die op basis van de op het moment van zijn inschrijving geldende regelgeving werd beschouwd als een leerling met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is, wordt beschouwd als een leerling met minstens één ouder als vermeld in paragraaf 1.

§ 4. Leerlingen die naast de voorwaarde, als vermeld in paragraaf 2, ook beantwoorden aan één of meerdere van de indicatoren, als vermeld in artikel 110/7, § 3, tellen niet mee voor het bereiken van het in paragraaf 3 vermelde aantal. Deze leerlingen worden ingeschreven tot het contingent voor de leerlingen die beantwoorden aan één of meerdere van de indicatoren, vermeld in artikel 110/7, § 3, bereikt is ».

B.1.3. Het decreet van 25 april 2014 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 september 2014. Het bestreden artikel III.13 van dat decreet is krachtens artikel III.73 ervan in werking getreden op 1 september 2014.

B.1.4. Uit de grieven die de verzoekende partijen aanvoeren blijkt dat hun beroep enkel strekt tot vernietiging van de vervanging, door artikel III.13, 1°, van het decreet van 25 april 2014, van « B1 » door « B2 » in artikel 110/5, § 2, 3°, van de Codex Secundair Onderwijs.

B.2.1. Dezelfde verzoekende partijen vorderen in de zaak nr. 6181 ook de vernietiging van artikel 2 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 december 2014 houdende wijziging van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (hierna : decreet van 19 december 2014), dat aan het voormelde artikel 110/5, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs een 5° toevoegt, dat bepaalt :

« 5° voor inschrijvingen voor het schooljaar 2015-2016 door het voorleggen van het bewijs dat hij het Nederlands beheerst op minstens niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. Dit gebeurt op basis van één van volgende stukken :

a) een studiebewijs van door de Vlaamse Gemeenschap erkend, gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs of een daarmee gelijkwaardig Nederlandstalig studiebewijs, dat het vereiste niveau van kennis van het Nederlands aantoont;

b) een attest van niveaubepaling uitgevoerd door een Huis van het Nederlands dat het vereiste niveau van kennis van het Nederlands aantoont;

c) door het voorleggen van het bewijs van minstens voldoende kennis van het Nederlands na het afleggen van een taalexamen bij het selectiebureau van de federale overheid ».

B.2.2. Het eveneens in de zaak nr. 6181 bestreden artikel 3 van het decreet van 19 december 2014 bepaalt dat dit decreet in werking treedt op 1 januari 2015.

B.3.1. Bij artikel 2 van het in de zaak nr. 6379 door dezelfde verzoekende partijen bestreden decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 november 2015 houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft (hierna : decreet van 13 november 2015), is in het in B.2.1 vermelde artikel 110/5, § 2, 5°, van die Codex de zinsnede « voor het schooljaar 2015-2016 » vervangen door de zinsnede « die betrekking hebben op het schooljaar 2015-2016 of het schooljaar 2016-2017 ».

B.3.2. Het eveneens in de zaak nr. 6379 bestreden artikel 3 van het decreet van 13 november 2015 bepaalt dat dit decreet in werking treedt op 1 november 2015.

B.3.3. Bij decreet van 25 november 2016 houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft, werd in artikel 110/5, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs in het 5°, toegevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij het decreet van 13 november 2015, tussen de zinsnede « of het schooljaar 2016-2017 » en het woord « door » de zinsnede « of het schooljaar 2017-2018 » ingevoegd.

Ten gronde

Wat betreft het eerste en het derde middel in de zaak nr. 6173 en het enige middel in de zaken nrs. 6181 en 6379

B.4.1. De bestreden bepalingen maken deel uit van de voorrangsregels die van toepassing zijn op de inschrijvingen in het Nederlandstalige secundair onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

B.4.2. Bij het bepalen van die voorrangsregels in de artikelen 110/1 en volgende van de Vlaamse Codex Secundair onderwijs heeft de decreetgever met verschillende bekommernissen rekening gehouden, zoals de aanwezigheid in de school van kinderen van dezelfde leefeenheid, van kinderen uit kansarme gezinnen of van kinderen van personeelsleden van de school. De decreetgever heeft eveneens erin voorzien dat een schoolbestuur in voorkomend geval voor zijn scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voorrang verleent aan de leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is.

B.4.3. Het bewijs dat de ouder het Nederlands voldoende machtig is, kan op verschillende manieren worden geleverd. Vóór de totstandkoming van de bestreden bepalingen kon dat onder meer door het voorleggen van het bewijs dat de ouder het Nederlands beheerst op minstens niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. Door de bestreden bepalingen wordt voortaan het taalniveau B2 vereist. Overeenkomstig artikel 110/5, § 2, 5°, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs, toegevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij de decreten van

13 november 2015 en 25 november 2016, gelden de nieuwe voorwaarden niet voor het schooljaar 2015-2016, voor het schooljaar 2016-2017 en voor het schooljaar 2017-2018.

B.4.4. Het niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen is dat wat wordt bereikt door de onafhankelijke gebruiker wanneer hij de belangrijkste punten kan begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd, wanneer hij zich kan redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens reizen in gebieden waar de taal wordt gesproken, wanneer hij een eenvoudige lopende tekst kan produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn, en ten slotte wanneer hij een beschrijving kan geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kort redenen en verklaringen kan geven voor meningen en plannen (Raad van Europa, *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen*, Nederlandse Taalunie, Den Haag, 2008, http://taalunieversum.org/onderwijs/gemeenschappelijk_europees_referentiekader/3/3/, p. 26).

De onafhankelijke gebruiker bereikt daarentegen het niveau B2 wanneer hij de hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst kan begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied, wanneer hij zo vloeiend en spontaan kan reageren dat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt, en ten slotte wanneer hij duidelijke, gedetailleerde tekst kan produceren over een breed scala van onderwerpen, een standpunt over een actuele kwestie kan uiteenzetten en daarbij kan ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties (*ibid.*).

B.5.1. In het eerste onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 6173 betogen de verzoekende partijen dat artikel 110/5, § 2, 3°, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs - dat van minstens één van de ouders die de voorrangsregeling willen genieten bij de inschrijving van hun kind(eren) in het Nederlandstalige secundair onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voortaan een taalkennis van het niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen vereist - een discriminerend verschil in behandeling zou invoeren inzake het recht op onderwijs, tussen kinderen die dankzij hun vorige schoolloopbaan weliswaar het Nederlands machtig zijn maar van wie geen

van de ouders het Nederlands machtig is op het niveau B2 en kinderen die - ongeacht hun kennis van het Nederlands - wel minstens één ouder hebben die het Nederlands op dat niveau machtig is.

Aldus zou die bepaling een schending inhouden van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, zoals vervat in de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet en in artikel 2, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, al dan niet in samenhang gelezen met het recht op onderwijs zoals gewaarborgd in artikel 24 van de Grondwet, in artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en in artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

B.5.2. In het tweede onderdeel van het middel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepaling om dezelfde reden een schending zou inhouden van de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het *standstill*-beginsel vervat in artikel 13, leden 1 en 2, b), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

B.5.3. In het derde middel in de zaak nr. 6173 betogen de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling een schending zou inhouden van de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel, doordat het de voorwaarden die aan de ouders worden gesteld, wijzigt tijdens het studietraject van het kind, dat mogelijk al gedurende negen jaar Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd vóór de ouders het wensen in te schrijven in het Nederlandstalige secundair onderwijs.

B.5.4. In het enige middel in de zaak nr. 6181 voeren de verzoekende partijen aan dat de overgangstermijn die door de artikelen 2 en 3 van het decreet van 19 december 2014 wordt gelaten aan de ouders om het vereiste niveau B2 te halen, onvoldoende lang is en zodoende een schending zou inhouden van de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

B.5.5. In de zaak nr. 6379 wordt hetzelfde middel aangevoerd tegen de artikelen 2 en 3 van het decreet van 13 november 2015.

Aangezien het belang van de overige verzoekende partijen bij het beroep niet wordt betwist, noch betwistbaar is, is er geen aanleiding om in te gaan op de exceptie van de Vlaamse Regering dat de derde verzoekende partijen geen belang zouden hebben bij hun beroep tegen die overgangsregeling.

B.6.1. Uit de uiteenzetting van de middelen blijkt dat de kritiek van de verzoekende partijen in de eerste plaats gericht is tegen de keuze van de decreetgever om bij de voorrangsregeling voor de inschrijvingen in het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad een voldoende kennis van het Nederlands van één van de ouders in aanmerking te nemen, doch bij die voorrangsregels geen rekening te houden met de kennis van het Nederlands van het kind.

B.6.2. Hiermee stellen de verzoekende partijen evenwel een beleidskeuze ter discussie die niet werd gemaakt door de bestreden bepalingen, maar die wel reeds is vervat in het decreet van 28 juni 2002 « betreffende gelijke onderwijskansen – I », gewijzigd bij decreet van 15 juli 2005. In zoverre de verzoekende partijen die keuze bekritisieren, is hun beroep niet ontvankelijk.

Het Hof kan in het kader van de huidige beroepen tot vernietiging enkel onderzoeken of het recht op onderwijs op discriminatoire wijze wordt aangetast in zoverre bij artikel 110/5, § 2, 3°, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs het niveau van de taalkennis dat van één ouder wordt vereist, werd verhoogd tot niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen.

B.7. Bij zijn arrest nr. 7/2012 van 18 januari 2012 heeft het Hof zich uitgesproken over de regeling die vervat was in artikel VIII.11 van het decreet van 9 juli 2010 betreffende het onderwijs XX, dat bepaalde dat de inrichtende machten voor een of meer van hun scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, in het gewoon basisonderwijs en in de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs een voorrang konden verlenen aan leerlingen die in het gezin met minstens één van de twee ouders het Nederlands spraken, op voorwaarde dat de thuistaal Nederlands met name werd aangetoond door het voorleggen van het bewijs dat vader of moeder het Nederlands beheerste minstens op niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, waarbij het bewijs van niveau B1

onder meer wordt geleverd op basis van een attest van niveaubepaling uitgevoerd door een Huis van het Nederlands, dat het vereiste niveau van kennis van het Nederlands aantoont.

Bij dat arrest oordeelde het Hof :

«B.14.3. Te dezen strekt de bestreden bepaling, zoals wordt aangegeven in de verantwoording voor het amendement waaruit zij voortvloeit, weergegeven in B.3, ertoe het daadwerkelijke bewijs van het gebruik van het Nederlands in het gezin te waarborgen; de decreetgever heeft geoordeeld dat de vroegere regeling van de verklaring op eer niet volstond om de doelstellingen te waarborgen waarvoor die was ingevoerd, namelijk, zoals in dezelfde verantwoording wordt aangegeven, de Nederlandstalige Brusselse kinderen toelaten een Nederlandstalige school te vinden in de nabijheid van hun huis en een goede verhouding te verkrijgen tussen de leerlingen die thuis het Nederlands gebruiken en de anderstalige leerlingen.

B.14.4. De bestreden bepaling is op zich niet van dien aard dat zij kan waarborgen dat die doelstellingen worden bereikt; er kan evenwel worden aangenomen dat het gebruik van het Nederlands in het gezin ertoe kan leiden dat die taal ook wordt gebruikt op school, dat aldus homogener wordt. De bestreden bepaling maakt het weliswaar niet mogelijk te voorkomen dat leerlingen die, om de ene of de andere reden - die bijvoorbeeld te maken heeft met hun vroegere schooltijd -, het Nederlands zouden kennen, geen prioritaire inschrijving kunnen verkrijgen wanneer geen van hun beide ouders kan voldoen aan de daarin gestelde eisen, noch voorkomen dat ouders die, om de ene of de andere reden, zouden voldoen aan die eisen maar het Nederlands niet in het gezin zouden gebruiken, hun kind bij prioriteit kunnen inschrijven in een door het decreet beoogde school, terwijl dat kind een onvoldoende kennis zou hebben van het Nederlands. De decreetgever, die tegelijk wordt geconfronteerd met de wensen van ouders die voor hun kinderen een onderwijsinstelling willen vinden waar de onderwijstaal de taal is die zij in het gezin gebruiken, met een grote verscheidenheid van situaties in de schoolbevolking en met de wens van de scholen over objectieve maatstaven te beschikken waardoor zij kunnen vermijden dat zij zelf over die situaties moeten oordelen (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2009-2010, nr. 526/4, p. 37), vermocht, gelet op de ruime beoordelingsbevoegdheid waarover hij beschikt, zoals aangegeven in B.14.2, ervan uit te gaan dat de bestreden bepaling adequaat is.

De maatregel zou niet evenredig zijn indien de van de ouders geëiste bewijzen overdreven moeilijk voor te leggen zouden zijn; uit de verklaringen van de minister van Onderwijs tijdens de parlementaire voorbereiding (*ibid.*, p. 37) blijkt evenwel dat zulks niet het geval is, zodat, onder dat voorbehoud, de bestreden bepaling niet kan worden geacht op discriminerende wijze afbreuk te doen aan de rechten van de betrokkenen ».

B.8.1. De verhoging, door de bestreden bepaling, van het vereiste minimumniveau van taalkennis van minstens één ouder van niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen naar niveau B2, is het resultaat van de aanneming van een amendement van een aantal parlementsleden dat als volgt werd verantwoord :

« Scholen ervaren de operationalisering van ‘minstens één ouder is het Nederlands voldoende machtig’ - aangetoond aan de hand van documenten - om twee redenen als een positief element : het is een objectiever instrument dan de vroeger bestaande verklaring op eer en het geeft een duidelijk signaal aan ouders die hun kind inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs dat een positief engagement ten aanzien van de Nederlandse taal verwacht wordt. Scholen geven echter ook aan dat ze het vroegere niveau B1 als onvoldoende ervaren om de communicatie met de ouders vlot te laten verlopen en om te spreken van een versterking van het Nederlandstalige karakter van het onderwijs in Brussel-Hoofdstad.

De bestaande voorrangperiode voor kinderen van wie minstens één ouder het Nederlands in voldoende mate machtig is (van minstens 55 procent) blijft dan ook behouden. Ook de manier waarop ouders kunnen aantonen tot de voorrangsgroep te behoren, blijft grotendeels behouden. Enkel het niveau van het bewijs van de Nederlandse taalbeheersing wordt opgetrokken van niveau B1 naar niveau B2 » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2013-2014, nr. 2422/4, pp. 9-10 en 39).

B.8.2. Tijdens de bespreking in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen verklaarde de minister van Onderwijs :

« De wijzigingen komen er ook op vraag van het Brusselse onderwijs. Om de voorrangsgroep van personen die Nederlandstalig zijn in de enge zin van het woord, te detecteren is niveau B1 te laag en dus wordt de norm niveau B2. Hoewel de doelstelling is 55 % voorrang voor Nederlandstaligen, heeft slechts 8 % van de kinderen twee ouders die Nederlands spreken. De groep waarvan één van beide ouders Nederlands spreekt, is 25 %. Bij zijn 21 bezoeken aan Brusselse scholen heeft de minister van alle ouders gehoord dat zelfs mensen die amper Nederlands spreken, toch niveau B1 halen. De regeling wordt niet complexer, alleen het niveau wordt aangepast » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2013-2014, nr. 2422/12, p. 32).

B.8.3. In de plenaire vergadering verklaarde de minister van Onderwijs :

« Ik heb van mensen op het terrein vernomen dat er een probleem is met het niveau B1. Er passeren mensen met een B1-attest van het Huis van het Nederlands die eigenlijk geen Nederlands spreken of niet Nederlandstalig zijn. Het klopt niet dat die mensen gebruikmaken van een voorrangregel voor Nederlandstaligen. Ik heb dan ook besloten dat niveau te verhogen.

[...]

[...] Nu we vaststellen dat het niveau B1 te laag is om echt als Nederlandstalige te worden beschouwd, verhogen we dit niveau. We hebben steeds gesteld dat het decreet betreffende het inschrijvingsrecht een evolutief decreet is. Dit betekent dat we het steeds aan de praktijk moeten aanpassen » (*Hand.*, Vlaams Parlement, 23 april 2014, *Plen.*, nr. 33, p. 68).

B.9.1. Om het aangeklaagde verschil in behandeling te verantwoorden in het licht van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in samenhang gelezen met de in het middel beoogde verdragsbepalingen en algemene beginselen, moet vaststaan dat het door de decreetgever nagestreefde doel legitiem is. Bovendien volstaat het niet dat dat verschil in behandeling zoals te dezen berust op objectieve criteria; er moet worden aangetoond dat, ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, dat onderscheid relevant is in het licht van het door de bestreden bepalingen nagestreefde doel en dat het niet op onevenredige wijze afbreuk doet aan de rechten van de betrokkenen.

B.9.2. Onder die rechten bevindt zich het recht op onderwijs, gewaarborgd bij artikel 24, § 3, van de Grondwet. Het recht op onderwijs houdt evenwel niet een onvoorwaardelijk recht in voor de ouders om hun kinderen te doen inschrijven in de onderwijsinstelling van hun eerste keuze.

De overheid dient rekening te houden met tal van omstandigheden om het onderwijs in te richten of te subsidiëren op de wijze die het meest aangewezen voorkomt. De decreetgever beschikt daarbij over een ruime beoordelingsbevoegdheid, zonder afbreuk te kunnen doen aan het recht op kosteloos onderwijs tot het einde van de leerplicht, gewaarborgd bij artikel 24, § 3, van de Grondwet. Het Hof dient evenwel erop toe te zien dat de keuzes die de decreetgever maakt in het kader van zijn onderwijsbeleid, geen onevenredige aantasting van de rechten van bepaalde categorieën van ouders en hun kinderen teweegbrengen.

B.10. Initieel was de decreetgever van oordeel dat een bewijs van de kennis van het Nederlands op niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen kon volstaan om aan te tonen dat de ouder die taal voldoende machtig is. Zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepaling, geven « scholen [...] echter ook aan dat ze het vroegere niveau B1 als onvoldoende ervaren om de communicatie met de ouders vlot te laten verlopen en om te spreken van een versterking van het Nederlandstalige karakter van het onderwijs in Brussel-Hoofdstad » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2013-2014, nr. 2422/4, p. 9).

Zonder dat de draagwijdte dient te worden onderzocht van andere doelstellingen die in de in B.8 aangehaalde parlementaire voorbereiding worden vermeld, zoals die bestaande in het beperken van de voorrangsgroep tot de « personen die Nederlandstalig zijn in de enge zin van het woord », volstaat het vast te stellen dat die twee doelstellingen legitiem zijn.

B.11.1. Volgens het decreet zijn er twee soorten mogelijkheden om het bewijs te leveren dat een ouder het Nederlands voldoende machtig is : hetzij op grond van de schoolloopbaan van die ouder in het Nederlandstalig onderwijs (artikel 110/5, § 2, 1°, 2° en 4°, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs), hetzij via een taaltest die het bewijs levert dat men het Nederlands beheerst op niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen (artikel 110/5, § 2, 3°, van dezelfde Codex).

B.11.2. Wanneer de decreetgever, na een evaluatie van de voorheen bestaande regelgeving, vaststelt dat de taalkennis van minstens één ouder, die beantwoordt aan het niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, en die onder meer kan worden bewezen aan de hand van een taaltest in het Huis van het Nederlands, niet volstaat om de voormelde doelstellingen te bereiken, neemt hij een pertinente maatregel door dat niveau te verhogen.

B.12.1. De bestreden voorrangsregeling ontzegt jongeren niet het recht op onderwijs. Ze regelt enkel de voorrang bij de inschrijvingen in secundaire scholen waar meer gegadigden dan vrije plaatsen zijn. Volgens de gegevens die de Vlaamse Regering aan het Hof heeft verstrekt, zijn er thans in het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad in zijn geheel genomen voldoende plaatsen beschikbaar. Aldus brengt de voorrangsregeling de toegang zelf tot het Nederlandstalige secundair onderwijs niet in gevaar. Wie als gevolg van de bestreden voorrangsregeling niet kan worden ingeschreven in een bepaalde Nederlandstalige school die de voorkeur van zijn ouder(s) geniet, zal met behulp van het lokaal overlegplatform worden doorverwezen naar een andere Nederlandstalige school.

B.12.2. De bestreden bepaling legt geen verplichte kennis van de Nederlandse taal op aan de ouders die hun kind willen inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs, doch wil enkel voorrang verlenen aan de kinderen uit gezinnen waarvan ten minste één ouder het Nederlands in voldoende mate machtig is.

B.12.3. De voorrangregeling voor de kinderen van ouders die de vereiste kennis van het Nederlands kunnen aantonen, is in beginsel begrensd tot 55 pct. van de beschikbare plaatsen zodat diegenen die niet aan die voorwaarde voldoen, in aanmerking komen voor de 45 pct. resterende plaatsen en, wanneer minder dan 55 pct. van de beschikbare plaatsen wordt ingenomen door kinderen van ouders die aan de in artikel 110/5, § 2, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs gestelde vereisten voldoen, voor de aldus vrijgekomen plaatsen.

In dat opzicht heeft het Hof in B.21.5 van zijn voormelde arrest nr. 7/2012 geoordeeld :

« Het lokaal overlegplatform Brussel kan de beslissing om een voorrangpercentage vast te stellen dat hoger is dan 55 percent enkel nemen in uitzonderlijke omstandigheden op grond van objectieve en gemotiveerde gegevens die die noodzaak aantonen. Gelet op het feit dat in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad schoolplichtige kinderen woonachtig zijn waarvan de ouders noch het Nederlands, noch het Frans als thuistaal hebben, dient het lokaal overlegplatform er ook over te waken dit percentage niet op een zodanig hoog niveau te bepalen dat de scholen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap niet zouden zijn gehouden een billijk deel van die kinderen op te vangen ».

Bovendien dient in elke school, ter uitvoering van artikel 110/7 van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs, ook 25 pct. van de plaatsen gereserveerd te worden voor kinderen uit kansarme gezinnen.

B.12.4. Voorts geldt de bestreden bepaling volgens artikel 110/5, § 3, laatste lid, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs niet voor een reeds ingeschreven leerling of een leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling en van wie één van de ouders op het ogenblik van de inschrijving de kennis van het Nederlands op niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen kon aantonen.

B.12.5. Bovendien geldt ingevolge de wijzigingen bij de decreten van 19 december 2014, 13 november 2015 en 25 november 2016 de nieuwe taalvereiste in elk geval niet voor de inschrijvingen voor de schooljaren 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018, zodat drie jaren de tijd wordt gelaten aan de ouders die het vereiste attest wensen te behalen.

B.12.6. Ten slotte doet de voorrangregeling evenmin afbreuk aan het recht op toegang tot het middelbaar onderwijs en gaat zij niet in tegen het doel van geleidelijke invoering van de kosteloosheid van dat onderwijs, gewaarborgd bij de artikelen 2 en 13, leden 1 en 2, b), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

B.12.7. De maatregel zou evenwel onevenredig zijn indien hij zou vereisen dat minstens een van de ouders het bewijs voorlegt dat hij het Nederlands machtig is op een minimumniveau dat hoger is dan niveau B2. Hij zou eveneens onevenredig zijn indien dat bewijs overdreven moeilijk voor te leggen zou zijn, hetgeen in voorkomend geval door de bevoegde rechter moet worden gecontroleerd. Onder dat voorbehoud doen de bestreden bepalingen, ten aanzien van de ouders en de leerlingen die niet behoren tot de bestreden voorrangscategorie, niet op onevenredige wijze afbreuk aan de rechten die zijn gewaarborgd bij de in B.5 vermelde grondwets- en verdragsbepalingen.

B.13. Onder voorbehoud van wat in B.12.7 is vermeld, zijn het eerste en het derde middel in de zaak nr. 6173 en het enige middel in de zaken nrs. 6181 en 6379 niet gegrond.

Wat betreft het tweede middel in de zaak nr. 6173

B.14. De verzoekende partijen voeren een middel aan afgeleid uit de schending van het beginsel van gelijkheid en niet—discriminatie zoals vervat in de artikelen 10, 11, 24, § 4, en 191 van de Grondwet, in samenhang gelezen met, enerzijds, de bepalingen van het recht van de Europese Unie inzake het vrij verkeer van personen en het burgerschap van de Europese Unie (artikelen 18, 20 en 21 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna : VWEU)) en, anderzijds, de artikelen 45 en 49 van het VWEU, alsook de artikelen 22 en 24 van de richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 « betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van Richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG », alsook met het recht op onderwijs, de vrijheid om een beroep uit te oefenen en het recht om te werken, het recht om niet te worden gediscrimineerd, het beginsel van respect voor culturele en taalkundige verscheidenheid, en de vrijheid van verkeer en van verblijf, gewaarborgd bij de artikelen 14,

15, 21, 22 en 45 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de algemene beginselen van het Unierecht.

Volgens de verzoekende partijen belemmert de bestreden bepaling in aanzienlijke mate de toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs te Brussel voor kinderen van personen die niet over het vereiste niveau van kennis van het Nederlands beschikken, zelfs indien die kinderen zelf het Nederlands voldoende beheersen en reeds basisonderwijs hebben genoten in die taal. Kinderen van Nederlandstalige burgers van de Europese Unie en kinderen van anderstalige burgers van de Europese Unie zouden bijgevolg geen gelijke toegang hebben tot het Nederlandstalige secundair onderwijs te Brussel, ongeacht de taalkennis waarover het kind zelf beschikt.

B.15. Aangezien het belang van de overige verzoekende partijen - behoudens de derde - niet wordt betwist, noch betwistbaar is, dient niet te worden ingegaan op de exceptie van de Vlaamse Regering ten aanzien van de vijfde en de zesde verzoekende partij wat het tweede middel betreft.

B.16. Zoals reeds naar aanleiding van het eerste en het derde middel in de zaak nr. 6173 en het enige middel in de zaken nrs. 6181 en 6379 is vermeld, kan het Hof in het kader van de huidige beroepen tot vernietiging enkel onderzoeken of de in het middel aangehaalde rechten en vrijheden op discriminatoire wijze worden aangetast in zoverre bij artikel 110/5, § 2, 3°, van de Vlaamse Codex Secundair Onderwijs het niveau van de taalkennis dat van één ouder wordt vereist, werd verhoogd tot niveau B2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen.

Ook in het tweede middel blijkt de kritiek van de verzoekende partijen in de eerste plaats gericht te zijn tegen de keuze van de decreetgever om bij de voorrangregeling voor de inschrijvingen in het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad een voldoende kennis van het Nederlands van één van de ouders in aanmerking te nemen, doch bij die voorrangregels geen rekening te houden met de kennis van het Nederlands van het kind.

Hiermee stellen de verzoekende partijen evenwel een beleidskeuze ter discussie die niet werd gemaakt door de bestreden bepalingen, maar die wel reeds is vervat in het decreet van 28 juni 2002 « betreffende gelijke onderwijskansen – I » en die sindsdien bij de

opeenvolgende onderwijsdecreten werd behouden. In zoverre de verzoekende partijen die keuze bekritisieren, is hun beroep niet ontvankelijk.

B.17. Bovendien doet de bestreden regeling geen afbreuk aan de in het middel aangehaalde rechten en vrijheden en houdt zij enkel een voorrangregeling in voor een bepaald percentage van de inschrijvingen voor de Nederlandstalige secundaire scholen in Brussel-Hoofdstad, mits een overgangperiode voor de schooljaren 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018.

Die regeling geldt immers ongeacht of de betrokken personen de Belgische of enige andere nationaliteit hebben en heeft noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks tot doel of tot gevolg enige discriminerende belemmering in te voeren ten aanzien van de in het middel aangevoerde Europeesrechtelijke rechten en vrijheden. Die rechten en vrijheden gaan niet zover dat daaruit een onbeperkt recht zou voortvloeien om kinderen in te schrijven in een school van de eerste keuze, recht dat overigens evenmin is gewaarborgd aan de Belgische ouders en hun kinderen die zouden opteren voor het secundair onderwijs in Brussel-Hoofdstad dat wordt ingericht of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap.

Voorts is onderwijs een beleidsmaterie die volgens artikel 165, lid 1, eerste alinea, van het VWEU is voorbehouden aan de lidstaten, die verantwoordelijk zijn voor de inhoud van het onderwijs en de opzet van het onderwijsstelsel en van hun culturele en taalkundige verscheidenheid. Aldus beschikken de lidstaten ter zake over een ruime beoordelingsvrijheid.

B.18. In ondergeschikte orde wensen de verzoekende partijen dat aan het Hof van Justitie van de Europese Unie prejudiciële vragen zouden worden gesteld.

Wanneer een vraag die betrekking heeft op de uitlegging van het Unierecht wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is die instantie, overeenkomstig artikel 267, derde alinea, van het VWEU, gehouden die vraag te stellen aan het Hof van Justitie. Die verwijzing is evenwel niet nodig wanneer die rechterlijke instantie heeft vastgesteld «dat de opgeworpen vraag niet relevant is of dat de betrokken gemeenschapsbepaling reeds door het Hof is uitgelegd of dat de juiste toepassing van het

gemeenschapsrecht zo evident is, dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan » (HvJ, 6 oktober 1982, C-283/81, *CILFIT*, punt 21).

Nu aan die laatste voorwaarde is voldaan, is er geen noodzaak de door de verzoekende partijen gesuggereerde prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie.

B.19. Het tweede middel is niet gegrond.

Wat betreft het vierde middel in de zaak nr. 6173

B.20. De verzoekende partijen voeren een middel aan afgeleid uit de schending aan van artikel 24, § 2, van de Grondwet. Zij betogen dat de bestreden bepaling, in zoverre die het gemeenschapsonderwijs betreft, raakt aan de essentiële regels inzake de werking van dat onderwijs en dat die bepaling derhalve met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen had moeten worden aangenomen.

B.21. Artikel 24, § 2, van de Grondwet bepaalt :

« Zo een gemeenschap als inrichtende macht bevoegdheden wil opdragen aan een of meer autonome organen, kan dit slechts bij decreet, aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen ».

De bestreden bepaling stelt het niveau van taalkennis vast dat de ouders moeten kunnen aantonen wanneer zij hun kinderen bij voorrang willen laten inschrijven in een Nederlandstalige secundaire school van hun keuze in Brussel-Hoofdstad, zowel wat het door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde onderwijs betreft als wat het door die Gemeenschap zelf ingerichte onderwijs betreft.

Die bepaling draagt geen bevoegdheden met betrekking tot het door de Gemeenschap ingerichte onderwijs op aan een of meer autonome organen en diende derhalve niet met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen te worden aangenomen.

B.22. Het vierde middel is niet gegrond.

Wat betreft het in de zaak nr. 6379 door de Franse Gemeenschapsregering afgeleide middel

B.23. De Franse Gemeenschapsregering voert een middel aan afgeleid uit de schending aan van de artikelen 4, eerste lid, 30, 127 en 129 van de Grondwet, doordat de bestreden bepalingen de inschrijving van een leerling voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 afhankelijk maken van het bewijs dat een van de ouders het Nederlands machtig is op minstens het niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, terwijl die vereiste in strijd zou zijn met de vrijheid van taalgebruik.

B.24. De bestreden bepalingen doen geen afbreuk aan de vrijheid van taalgebruik doch houden enkel in dat het niveau van taalkennis « B1 » van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen voor de ouders die hun kinderen bij voorrang willen laten inschrijven in een Nederlandstalige secundaire school van hun keuze in Brussel-Hoofdstad behouden blijft voor inschrijvingen voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017.

B.25. Het middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof,

onder voorbehoud van wat in B.12.7 is vermeld, verwerpt de beroepen.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 16 februari 2017.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

E. De Groot